

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру

Силабус курсу
«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ»

Обсяг:	4 кредити ЄКТС / 120 годин
Семестр, рік	семестр 5, рік навчання - III
Дні, час, місце:	згідно з розкладом
Викладач:	Тригуб Валентина Іванівна; кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру
Контактний тел.	+38 (067) 936-2321
E-mail:	grunt.ggf@onu.edu.ua
Робоче місце	Одеса, пров. Шампанський, 2 геолого-географічний факультет, кафедра географії України, ґрунтознавства і земельного кадастру (каб. 63, 64)
Консультації	Очні консультації: згідно з графіком, затвердженим на засіданні кафедри Онлайн-консультації: телефон, ZOOM.

КОМУНІКАЦІЯ

Спілкування в аудиторії за розкладом.

Інші види комунікації: група в Telegram, консультації за розкладом

e-mail: grunt.ggf@onu.edu.ua

телефон: +38 (067) 936-2321

соціальні мережі: Telegram

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – вивчення основних положень нормативної бази України, теоретичних положень природоохоронного законодавства щодо відносин, які складаються у сфері управління природними ресурсами, власності на природні ресурси, їх використання та охорони.

Пререквізити навчальної дисципліни. Лекційний курс та практично-семінарські заняття з курсу "Правове регулювання природокористування" викладається після засвоєння студентами наступних дисциплін: «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів», «Біогеографія з основами екології», «Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування», «Основи геоекології та сталого розвитку» та ін.

Постреквізити навчальної дисципліни.

Дисципліни, для вивчення яких потрібні знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення зазначеної навчальної дисципліни: «Економіка природокористування», «Земельний кадастр», «Управління ґрунтово-земельними ресурсами», низки вибіркових дисциплін, таких як «Екологічне та природоохоронне право в Україні», «Біоресурси та їх охорона», «Охорона ґрунтів України», «Правові основи використання ґрунтово-земельних ресурсів», «Кадастр природних ресурсів» та ін.

Мета курсу – полягає у наданні теоретичних і практичних знань студентам щодо видів природокористування, розумінні сучасного природноресурсового законодавства і права, систематизації отриманих студентами знань для використання у практичній

діяльності; ознайомленні зі шляхами використання географічних знань; формування правової свідомості та правової культури у цій сфері.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- оволодіння студентами необхідними теоретичними положеннями у сфері правового регулювання природокористування;
- засвоєння сутності еколого-правових й економічних категорій у сфері використання природних ресурсів й охорони довкілля;
- формування розуміння конкретного змісту еколого-правових норм;
- вивчення системи природоресурсного права України, засвоєння основних понять;
- ознайомлення з чинним українським природоресурсним законодавством;
- вивчення підстав і умов виникнення, зміни та припинення природоресурсних правовідносин;
- ознайомлення зі специфічними способами захисту права власності на природні ресурси;
- застосування набутих знань у вирішенні практичних питань, пов'язаних з правовими проблемами, що виникають у ході реалізації суб'єктивних прав на природні ресурси.
- формування вмінь і навичок самостійного пошуку необхідних нормативно-правових актів та правильного їх використання під час вирішення ситуаційних завдань.

Очікувані результати.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен:

знати:

- історичні типи природокористування;
- основні види та стратегію сучасного природокористування;
- природоохоронне законодавство та міжнародні договори у сфері використання та охорони природних ресурсів;
- основні принципи правового регулювання відносин щодо використання природних ресурсів;
- специфіку права власності на природні ресурси та права природокористування;
- зміст екологічних прав та обов'язків фізичних та юридичних осіб, територіальних громад і держави;
- особливості правового режиму окремих природних об'єктів;
- види юридичної відповідальності за порушення норм природоресурсного законодавства, їх юридичну природу та відмінності.

вміти:

- вільно володіти понятійним апаратом;
- надавати загальну характеристику правових відносин, що виникають під час використання природних ресурсів;
- визначати способи реалізації суб'єктивних екологічних прав та юридичних обов'язків у сфері використання природних ресурсів;
- аналізувати і тлумачити чинне природоресурсне законодавство;
- застосовувати еколого-правові норми до конкретних фактичних обставин;
- орієнтуватися в основних тенденціях удосконалення й розвитку природоресурсного законодавства та боротьби з екологічними правопорушеннями.

ОПИС КУРСУ

Методи і форми навчання:

Курс складається з лекцій (40 год.) та практично-семінарських занять (20 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практично-семінарських заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета здобувачами освіти. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація презентацій); практичні (практичні

роботи); самостійна робота (робота з підручником під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Зміст навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Загальні поняття сучасного природокористування та його правові основи

Тема 1. Теоретичні аспекти формування поняття «природокористування».

Тема 2. Історичні типи природокористування.

Тема 3. Сучасне природокористування та його основні види.

Тема 4. Географічні засади формування сучасних правових основ природокористування.

Тема 5. Об'єкти, суб'єкти та джерела правовідносин у сфері природокористування.

Тема 6. Право природокористування та його основні види.

Тема 7. Право власності на природні ресурси.

Тема 8. Правове забезпечення управління в галузі природокористування.

Тема 9. Юридична відповідальність у галузі природокористування.

Змістовий модуль 2. Правове регулювання використання природних ресурсів.

Тема 10. Правове регулювання використання земельних ресурсів.

Тема 11. Правовий режим використання, відтворення й охорони вод.

Тема 12. Правове використання, відтворення, захисту і охорони лісів.

Тема 13. Правовий режим використання об'єктів рослинного світу.

Тема 14. Правові засади використання об'єктів тваринного світу.

Тема 15. Правове регулювання використання курортних, лікувально-оздоровчих і рекреаційних зон.

Тема 16. Правовий режим використання об'єктів природно-заповідного фонду.

Перелік основної рекомендованої літератури

1. Дронова О.Л. Запотоцький С.П. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст : навчально-методичний посібник. К. : Прінт-Сервіс, 2018. 214 с.
2. Каракаш І.І. Право власності на природні об'єкти та їх ресурси: монографія. Одеса: Юрид. літ., 2017. 436 с.
3. Коренюк П.І., Федулова С.О. Економіка природокористування. [Навчальний посібник]. Дніпропетровськ: Акцент ПП, 2014. 274 с.
4. Мальований М.С., Леськів Г.З. Екологія та збалансоване природокористування. Стереотип.вид. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 316 с.
5. Природноресурсове право України: навчальний посібник. Видання друге, доповнене і перероблене. / За редакцією Каракаша І.І. та Харитонової Т.Є. Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2018. 566 с.
6. Природокористування: навчальний посібник. / за ред. Л.П. Царика. Тернопіль: редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2015. – 398 с.
7. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С., Пилипенко Т.О., Яворська В.В. Методологічні засади географії: підручник. Одеса : Одеськ. нац. ун-т ім. І. Мечникова, 2019. 352 с.
8. Хвесик М.А., Горбач Л.М., Кулаковський. Ю.П. Економіко-правове регулювання природокористування : Монографія. К.: Кондор, 2009. 524 с.
9. Шуміло О.М., Зуєв В.А., Бригадир І.В. та ін.. Екологічне право України. Особлива частина: навч. посіб. /за заг. ред. О. М. Шуміло. К.: Центр учбової літератури, 2013. 432 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю: усне опитування, оцінювання лабораторних робіт та виконання індивідуальних завдань

Форми і методи підсумкового контролю: підсумковий контроль – екзамен.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Рівень знань студента з кожного модуля оцінюється за 100 – бальною шкалою. Наведена таблиця визначає питому вагу оцінки з кожного модуля у загальній оцінці по дисципліні.

Поточний контроль																(Контрольна роботи за змістовим модулем 1-2) *	Сума балів
Змістовий модуль №1								Змістовий модуль №2									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	T16	20	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T16 – теми змістових модулів

Підсумковий контроль (контрольна робота) за змістовим модулем здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення всього навчального матеріалу (змістовних модулів 1-2). Тестові письмові завдання для модульної контрольної роботи складаються з 20 тестових завдань і відповідають змісту навчального матеріалу навчального курсу. За кожну правильну відповідь на одне тестове завдання студент отримує 1 бал.

Самостійна робота студентів.

Включає роботу з друкованими джерелами (підручниками, навчальними посібниками, нормативними документами), самостійне вивчення питань згідно програмі. Потребує від здобувачів вищої освіти самостійного вивчення, закріплення й поглиблення раніше здобутих і нових знань. Здобувачі вищої освіти повинні опрацювати теми, що заплановані для самостійної роботи:

Контроль СР відбувається у вигляді тестів, контрольних робіт, переліку обов'язкових ситуаційних завдань. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення, включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання, які вимагають від студента систематичної самостійної роботи.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо дедлайнів та перескладання: У разі відсутності на контрольному заході, його можна перездати у час планової консультації. Перелік питань до підсумкового контролю міститься у робочій програмі дисципліни, яка розміщена на сайті факультету та у Google Class

Політика щодо академічної доброчесності:

Здобувач вищої освіти та лектор повинні дотримуватися академічної доброчесності згідно Кодексу академічної доброчесності учасників освітнього процесу Одеського національного університету імені І.І. Мечникова <http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/acad-dobrochesnost.pdf>

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятним у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо).

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності: зниження результатів оцінювання поточного та підсумкового контролю; повторне проходження оцінювання; призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо).

Політика щодо відвідування: відвідування лекцій – вільне, практичних занять – обов'язкове; запізнення не бажані. Бали за відвідування занять не нараховуються. Поважною причиною відсутності на заняттях вважається хвороба, що підтверджується довідкою від лікаря (лікарняним листом).

Мобільні пристрої: допускається використання смартфона, планшету або іншого пристрою з доступом до інтернет-мережі під час лекції або практичного заняття у випадках роботи з інформаційними джерелами та їх обговоренням (визначається лектором).

Поведінка в аудиторії: ділова та одночасно творчо-емоційна атмосфера на лекціях та практичних заняттях, під час контрольних заходів – зосереджена, без розмов та відволікань.